národní
úložiště
šedé
literatury

Šetření úvěrových podmínek bank říjen 2014

Česká národní banka
2014

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-188977

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 18.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

ŠETŘENÍ ÚVĚROVÝCH PODMÍNEK BANK
ŘÍJEN

Samostatný odbor finanční stability

Sekce měnová a statistiky
Odbor měnové politiky a fiskálních analýz

2014

ČNB ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA

I. ÚVOD A SHRNUTÍ

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky úvěrů prostřednictvím úvěrových standardů a podmínek při schvalování úvěrů a na změnu poptávky po úvěrech u nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky desátého kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu třetího čtvrtletí 2014 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro čtvrté čtvrtletí 2014. Šetření bylo provedeno v období od 9. do 23. září 2014 a zúčastnilo se ho 18 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu.[1,2]

Ze šetření vyplývá, že banky ve třetím čtvrtletí 2014 přistupovaly k úpravě úvěrových standardů nadále diferencovaně. Zatímco u úvěrů nefinančním podnikům se úvěrové standardy zejména v důsledku konkurenčního tlaku a výhledu celkové ekonomické situace uvolnily, u úvěrů na bydlení se standardy výrazněji neměnily a u spotřebitelských úvěrů se zpřísnily. U podmínek při schvalování úvěrů klesaly průměrné úrokové marže ve všech segmentech úvěrového trhu. Poptávka nefinančních podniků po úvěrech se dále zvýšila vlivem financování fúzí a akvizic, fixních investic i provozního kapitálu a zásob. Poptávka domácností po úvěrech na bydlení v uplynulém čtvrtletí poklesla, což odráželo její nestandardně vysoké kolísání v jednotlivých čtvrtletích letošního roku. Poptávka po spotřebitelských úvěrech i přes hospodářské oživení nadále klesala. Ve čtvrtém čtvrtletí 2014 banky očekávají uvolnění úvěrových standardů ve všech segmentech úvěrového trhu. Poměrně velká část bankovního trhu očekává pokračující růst poptávky nefinančních podniků po úvěrech. Poptávka domácností po úvěrech na bydlení se spíše zvýší a poptávka po spotřebitelských úvěrech bude nadále klesat.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy bank při schvalování **úvěrů nefinančním podnikům** se ve třetím čtvrtletí 2014 uvolnily v rozsahu 21 % čistého procentního podílu trhu. To se týkalo především dlouhodobých úvěrů a úvěrů poskytovaných velkým podnikům. Uvolnění standardů bylo ovlivňováno silným konkurenčním tlakem a příznivým výhledem celkové ekonomické situace. Ve směru uvolnění standardů působilo i snížení nákladů bank souvisejících s jejich kapitálovou pozicí, celkově příznivá situace v oblasti jejich likvidity a vnímání rizik souvisejících s požadovanými zástavami. Na druhou stranu se poprvé od konce roku 2013 zhoršilo vnímání výhledu některých odvětví nebo podniků, konkrétně výhledu určitých exportních podniků, a to v souvislosti s vývojem v Rusku. Uvolnění standardů se projevovalo v příznivějších podmínkách, které banky požadují při poskytování nových úvěrů. Téměř polovina trhu snížila

[1] Šetření o vývoji úvěrových podmínek se účastnily čtyři velké banky, čtyři střední banky, dvě malé banky, tři pobočky zahraničních bank a pět stavebních spořitelen. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB: (http://www.cnb.cz/cs/uverove_setreni/index.html).

[2] Šetření zahrnovalo 17 otázek týkajících se úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech.

průměrné úrokové marže a 18 % trhu i marže u rizikovějších úvěrů. Ostatní podmínky (např. požadavky na zajištění) se rovněž uvolnily.

Poptávka nefinančních podniků po úvěrech se zvýšila u 36 % čistého procentního podílu trhu. Nejvýrazněji rostla poptávka u středně velkých podniků (zahrnutých v segmentu malých a středních podniků) a u dlouhodobých úvěrů. Celkové zvýšení poptávky bylo ovlivněno pokračujícím financováním fúzí a akvizic podniků, fixních investic a u menší části trhu i financováním provozního kapitálu a zásob. V opačném směru působilo využívání alternativních forem financování, jako je emise podnikových dluhových cenných papírů.

Ve čtvrtém čtvrtletí 2014 banky očekávají další uvolnění úvěrových standardů při schvalování všech typů podnikových úvěrů (38 % čistého procentního podílu trhu). Poptávka podniků po úvěrech dle očekávání bank rovněž vzroste (51 % čistého procentního podílu trhu), a to nejvýrazněji u středně velkých podniků.

II.2 DOMÁCNOSTI

Úvěrové standardy bank při schvalování **úvěrů na bydlení domácnostem** se ve třetím čtvrtletí nadále výrazněji neměnily, když faktory vnímání rizik ohledně očekávání celkové ekonomické situace a vyhlídky trhu rezidenčních nemovitostí působily neutrálně. Na druhou stranu náklady financování a omezení v rámci rozvahových položek bank a také konkurenční tlak působily ve směru uvolnění standardů. S tím jsou konzistentní i očekávání bank pro čtvrté čtvrtletí, která implikují uvolnění standardů u 11 % čistého procentního podílu trhu. V rámci podmínek při schvalování úvěrů klesaly zejména průměrné úrokové marže.

Poptávka domácností po úvěrech na bydlení se ve třetím čtvrtletí oproti předchozímu období snížila u 29 % čistého procentního podílu trhu. Pokles poptávky v uplynulém čtvrtletí odrážel její nestandardně vysoké kolísaní v dosavadním průběhu letošního roku, kdy po velmi slabém prvním čtvrtletí (v němž se dočasně projevila právní nejistota související s nabytím účinnosti nového občanského zákoníku a katastrálního zákona) bylo druhé čtvrtletí naopak mimořádně silné. Příznivě na poptávku ve třetím čtvrtletí působily vyhlídky trhu rezidenčních nemovitostí a spotřebitelská důvěra, byť v menším rozsahu než v předchozím období. Pro čtvrté čtvrtletí trh očekává spíše obnovení růstu poptávky.

U **spotřebitelských úvěrů** poskytovaných domácnostem se úvěrové standardy ve třetím čtvrtletí 2014 zpřísnily (25 % čistého procentního podílu trhu). Hlavním důvodem byla úprava procesů schvalování úvěrů dle požadavků interních směrnic u některých bank. Ostatní faktory působily na změnu úvěrových standardů neutrálně, pouze náklady financování a omezení v rámci rozvahových položek bank působily ve směru jejich uvolnění. V rámci podmínek při schvalování úvěrů se snížily průměrné úrokové marže, ostatní podmínky se neměnily.

Poptávka domácností po spotřebitelských úvěrech nadále klesala, a to u 21 % čistého procentního podílu trhu. Nepříznivě na poptávku působila přetrvávající opatrnost domácností při čerpání tohoto typu úvěrů. Obdobný vývoj poptávky po spotřebitelských úvěrech je bankami očekáván i ve čtvrtém čtvrtletí 2014.

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚRŮ NEFINANČNÍM PODNIKŮM

Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů nefinančním podnikům (otázky 1, 2 a 6)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

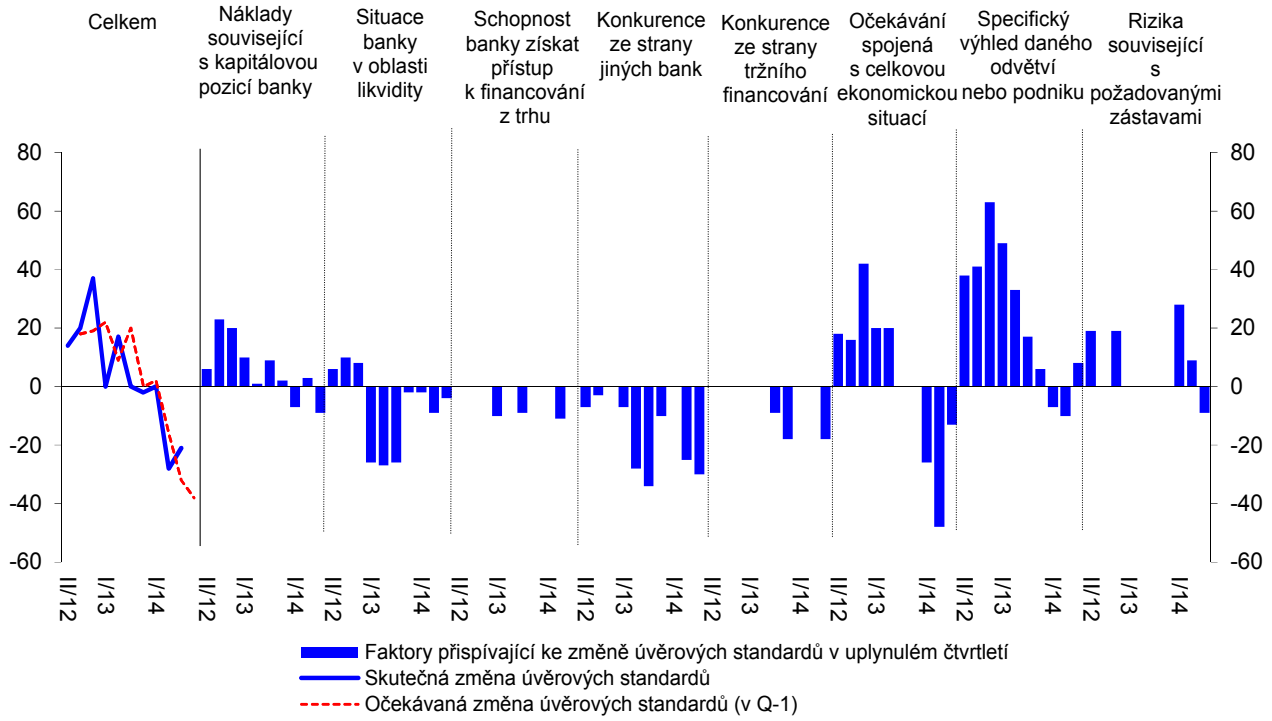

Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěrů nefinančním podnikům (otázka 3)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

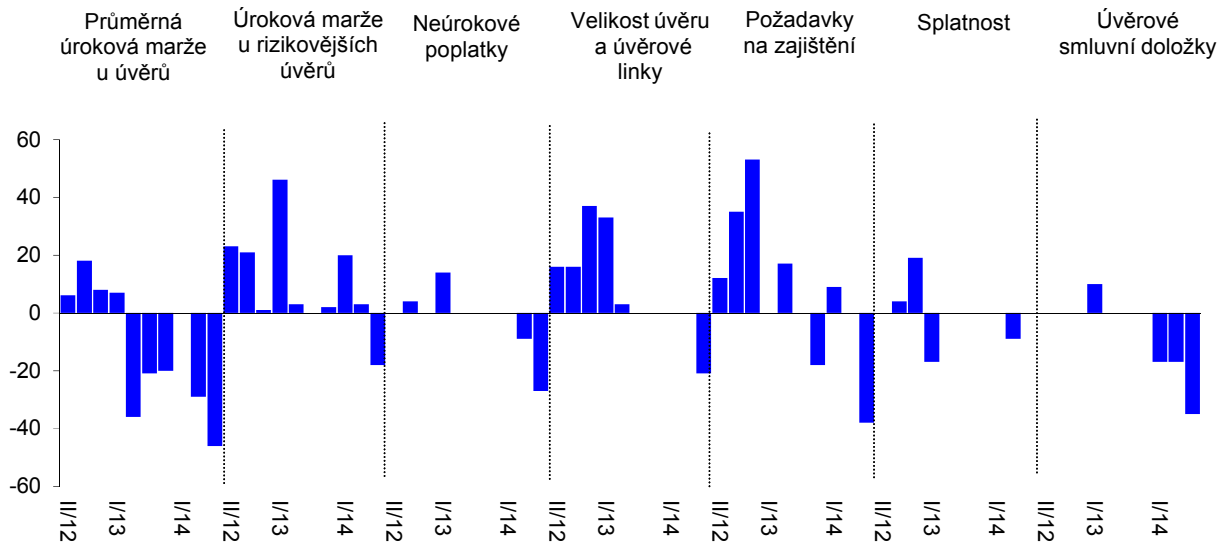

Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

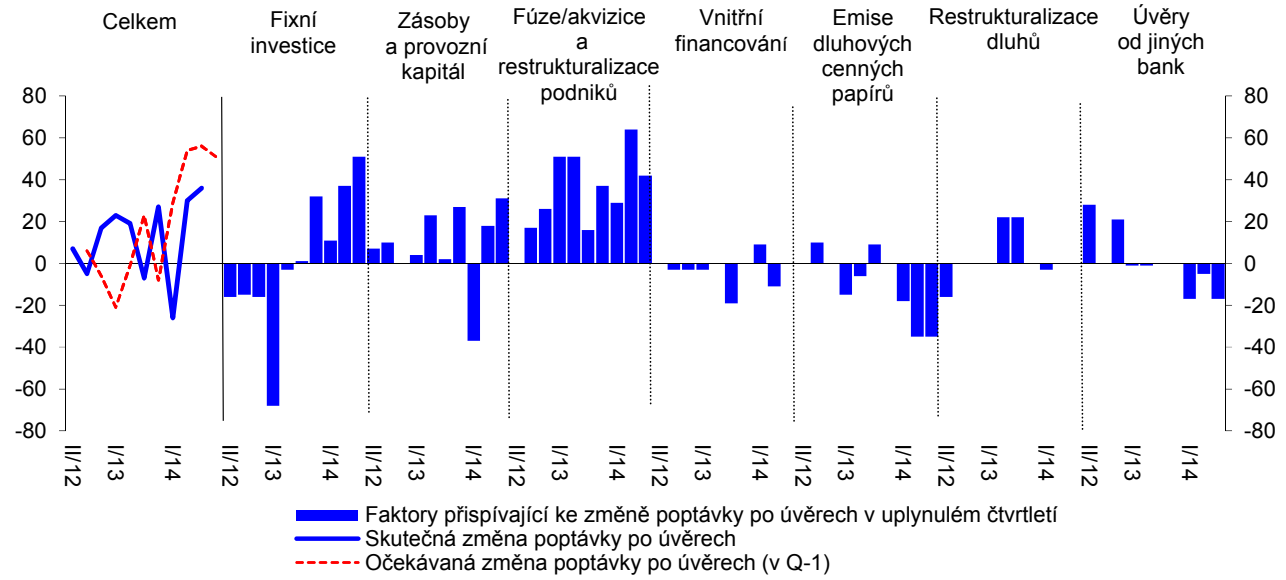

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U ÚVĚRŮ NA BYDLENÍ

Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení (otázky 8,9 a 16)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

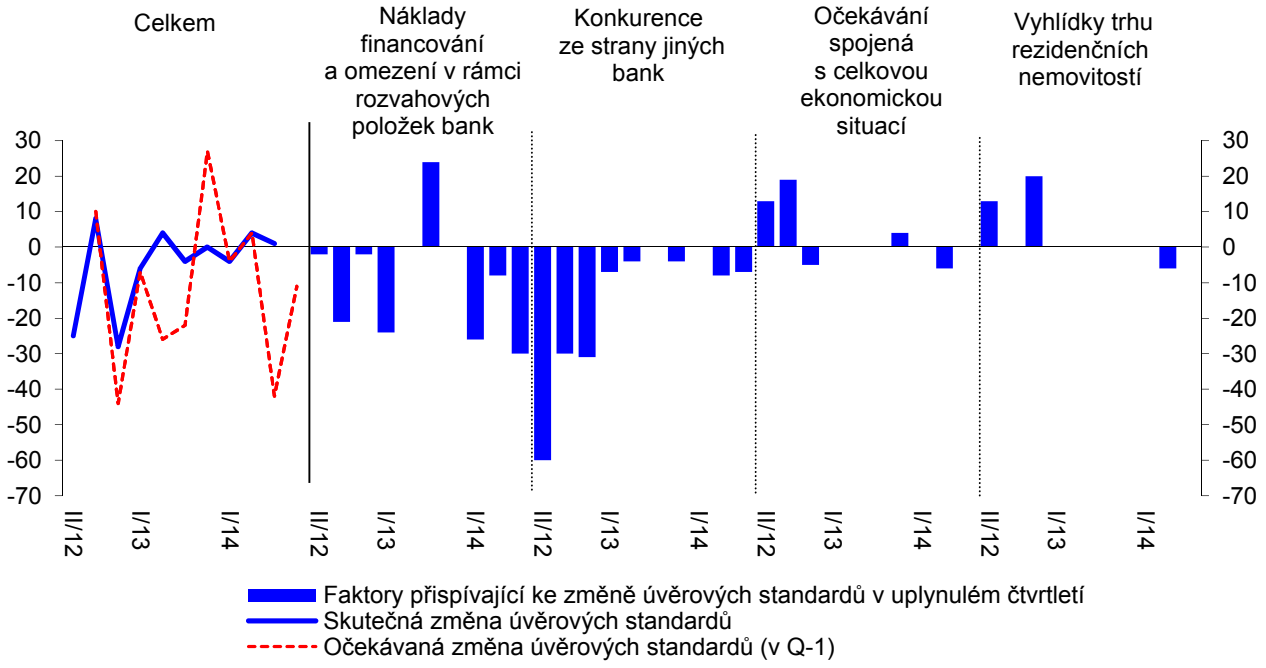

Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení (otázka 10)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

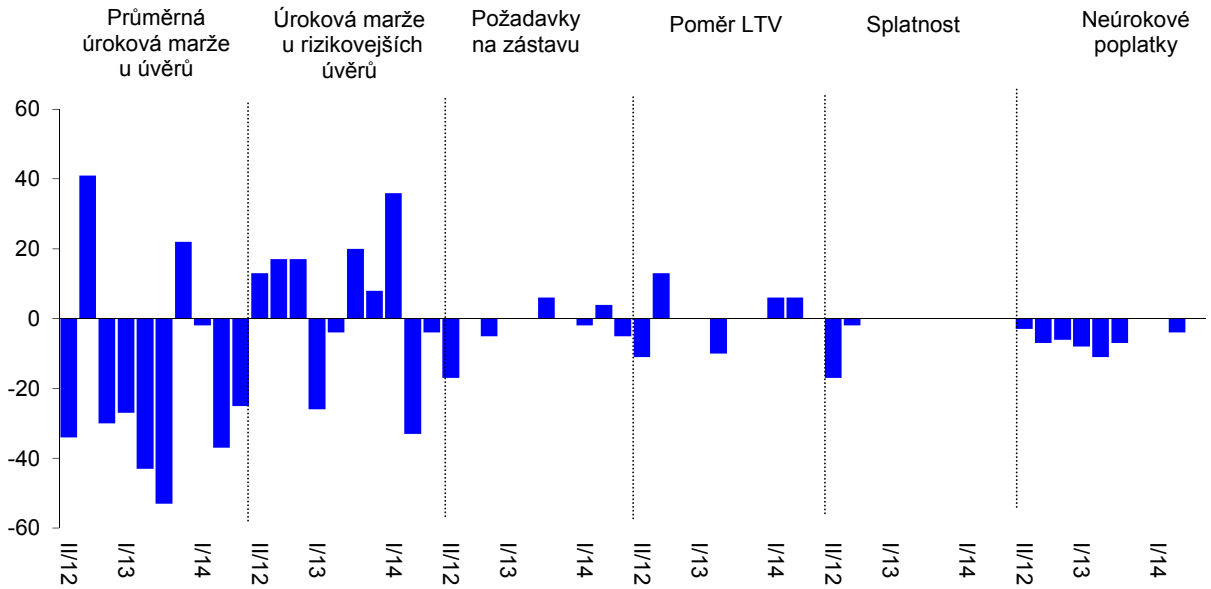

Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení (otázky 13,14 a 17)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)

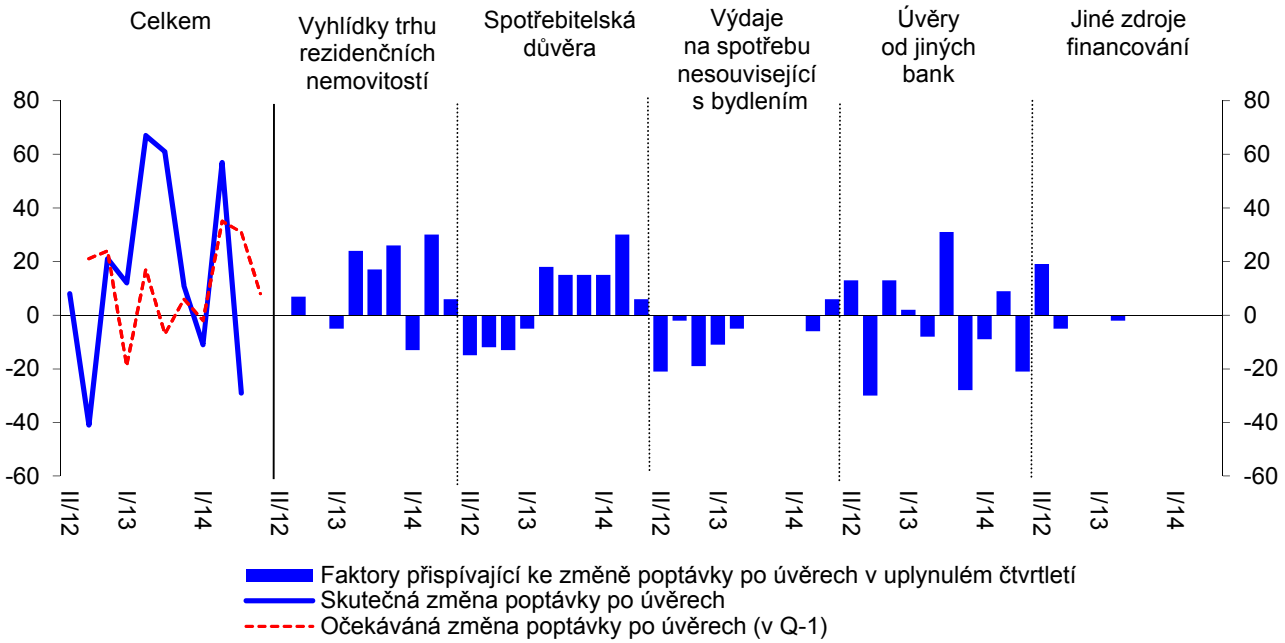

PODMÍNKY NABÍDKY A POPTÁVKY U SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ

Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u spotřebitelských úvěrů (otázky 8,11 a 16)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

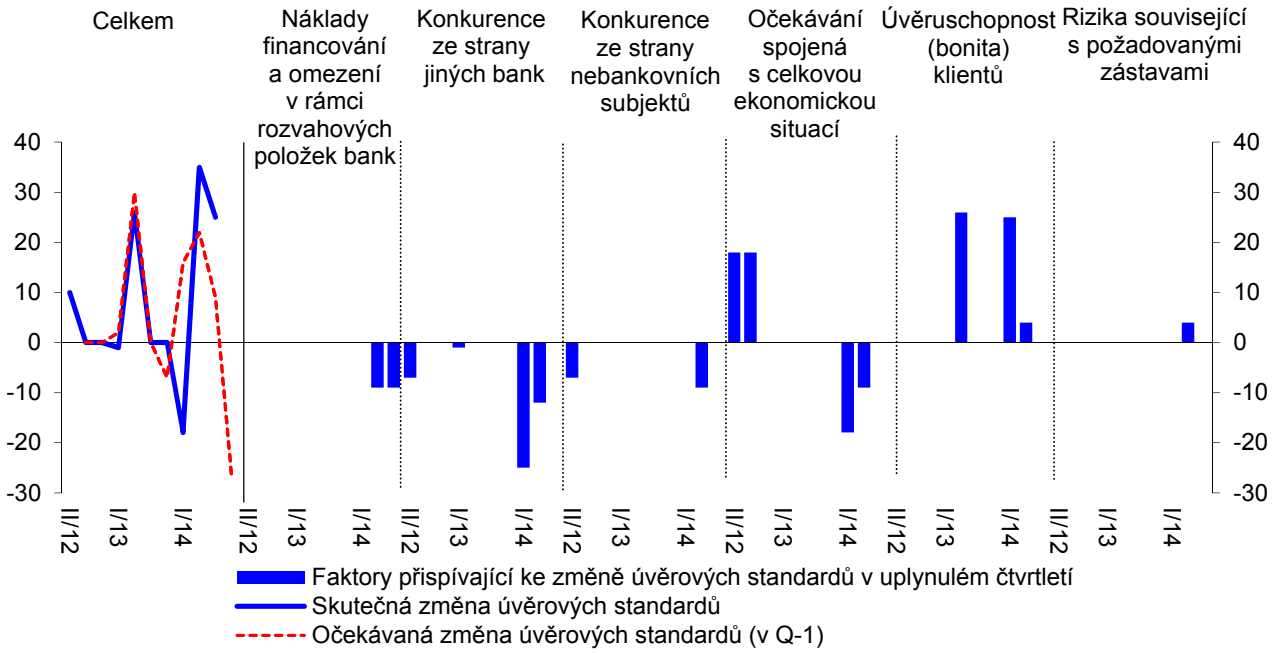

Graf 8 Změny podmínek při schvalování spotřebitelských úvěrů (otázka 12)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

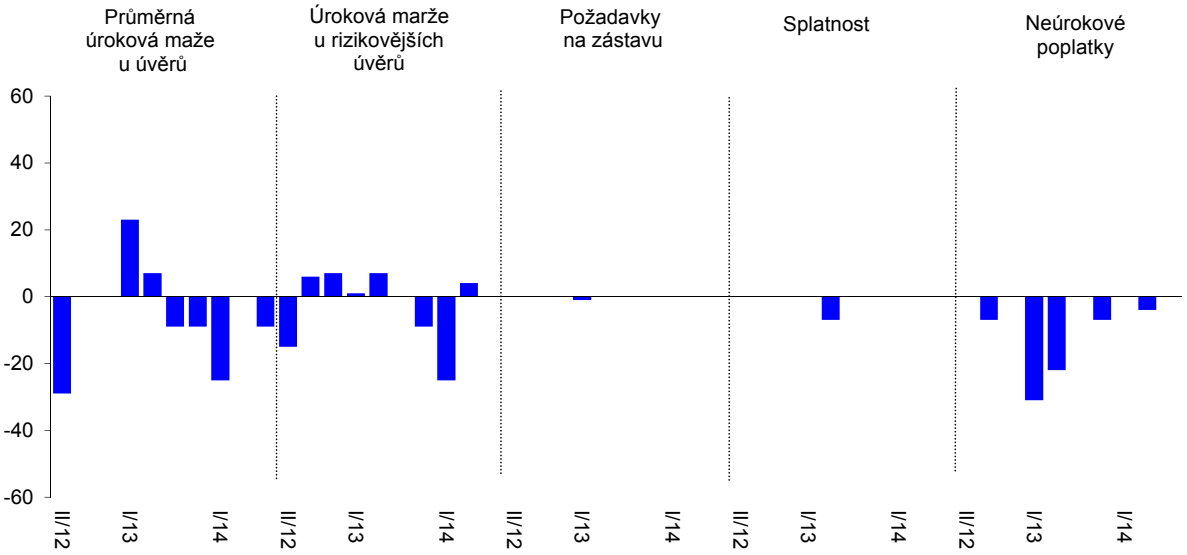
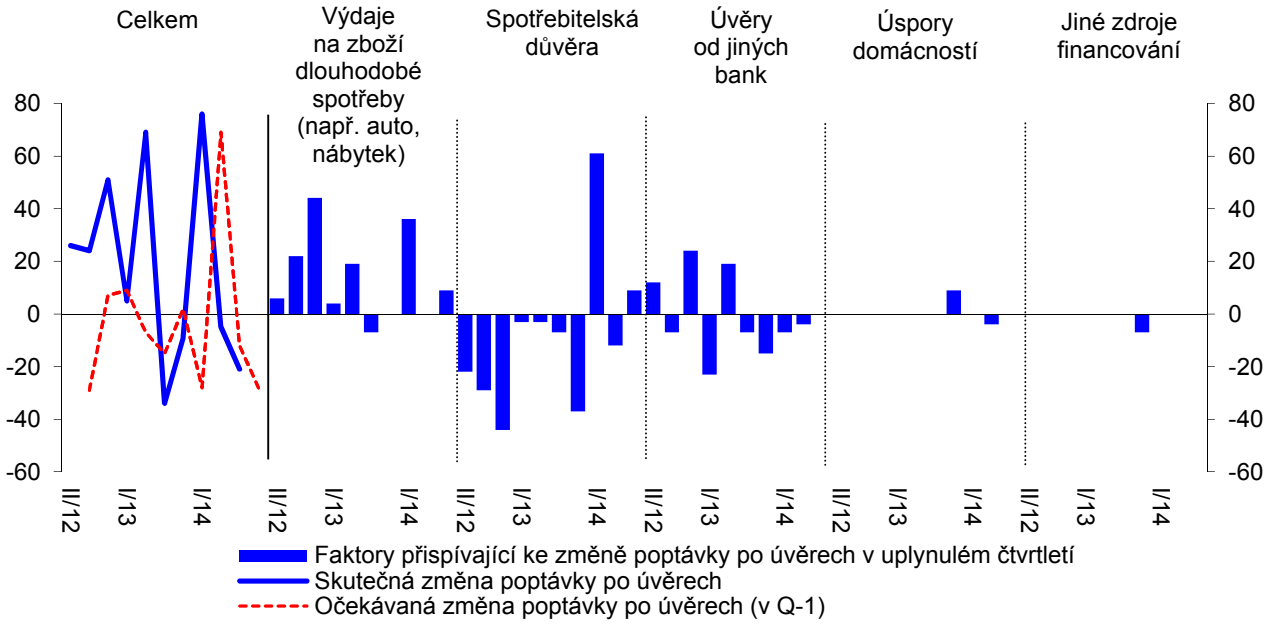
Graf 9 Změny poptávky domácností po spotřebitelských úvěrech (otázky 13, 15 a 17)
(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky,
záporná hodnota = pokles poptávky)